

Национална асоцијација практичара/ки омладинског рада - НАПОР

Истраживачки извештај:
Перцепција организација чланица
НАПОР о Савету за етичка питања

НАПОР
2018. година

Истраживачки извештај:

Перцепција организација чланица НАПОР о Савету за етичка питања

Ауторка:

Лидија Буквић, Центар за позитиван развој деце и омладине - ЦЕПОРА, Београд

Наручилац истраживања:

Национална асоцијација практичара/ки омладинског рада - НАПОР

Позадина истраживања:

Савет за етичка питања (СЕП) је орган Скупштине НАПОР-а задужен за праћење примене Етичког кодекса у омладинском раду. Суштина СЕП-а огледа се у пружању подршке омладинским радницима/цама, организацијама и органима НАПОР у вези са етичким питањима. Савет има 5 чланова/ица које бира Скупштина на период од годину дана. У циљу унапређења рада овог тела, организовано је истраживање усмерено на испитивање перцепције СЕП-а од стране организација чланица НАПОР-а. Истраживање се реализује у оквиру пројекта „НАПОРним стазама ка препознавању омладинског рада“ који спроводи НАПОР, а финансира Министарство омладине и спорта Републике Србије.

Методологија истраживања:

Истраживање је реализовано током октобра 2018. године на узорку од 40 организација чланица НАПОР, чиме је обухваћено две трећине укупног броја чланица. За потребе истраживања креирана је онлајн анкета која се састојала од 30 тврдњи и 2 отворена питања, а којима су испитивана три истраживачка питања:

1. Перцепција организација чланица о актуелном функционисању СЕП-а;
2. Перцепција организација чланица о СЕП-у као пружаоцу подршке у раду;
3. Перцепција организација чланица о моделима за унапређење рада СЕП-а.

Подаци су прикупљени у периоду од 08. до 22. октобра 2018. године. Попуњавање анкете је било анонимно, а увид у изворне одговоре испитаника имала је само истраживачица ангажована од стране НАПОР-а. Подаци су обрађени техникама дескриптивне статистике.

У наставку су приказани добијени резултати, систематизовани према истраживачким питањима.

Извештај приредила: Лидија Буквић

1. Перцепција актуелног функционисања СЕП-а

Прво истраживачко питање било је усмерено на испитивање начина на који организације чланице виде сам СЕП и његово функционисање. Овај сегмент је блиско везан за њихово познавање улоге СЕП-а и његовог мандата.

Две трећине организација је упознато са улогом Савета за етичка питања, док 22.5% није сигурно која је његова улога. Свега 5% изјављује да не зна која је улога СЕП-а.

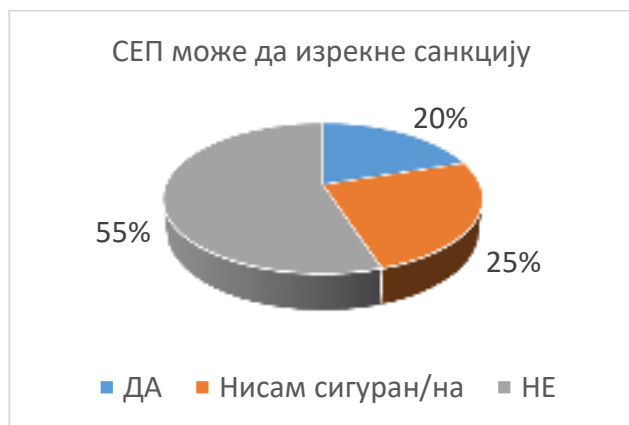
Преко 90% организација зна да је СЕП задужен за праћење примене Етичког кодекса у омладинском раду.

Да СЕП реагује искључиво у случајевима кршења Етичког кодекса сматра 42.5% организација, те се може закључити да постоји значајан простор за информисање организација о областима рада СЕП-а, с обзиром да је његов мандат шири од реактивног реаговања на пријаве кршења Етичког кодекса. Свега трећина јасно препознаје да кршење Етичког кодекса није једини повод за активности СЕП-а.

Петина организација мисли да СЕП може да изрекне санкцију организацији чланици, док нешто преко половине (55%) зна да то није тачно. Три четвртине испитаника зна да СЕП не може да нареди организацији чланици како да поступи према некоме ко је прекршио Етички кодекс. Међутим, један четвртина организација није у то сигурна, односно сматра да СЕП може да изда наредбу ка организацији чланици. Ови подаци указују на то да ове организације не препознају СЕП као саветодавно, већ као контролно тело.

Мишљења о томе колико информација СЕП укључује у своје извештаје ка Секретаријату и Управом одбору су подељена. Тако, да СЕП у своје извештаје укључује све информације о случајевима које разматра мисли 42.5% испитаника, док трећина (32.5%) сматра да то није тачно. Ови подаци могу указивати на постојање неповерења у рад СЕП-а, његову независност у односу на друге органе НАПОР-а, или перцепције присуства спољне контроле према СЕП-у од стране других тела.

Са друге стране, половина организација мисли да СЕП води рачуна о поверљивости, те да неке информације изоставља из својих извештаја ка другим органима НАПОР-а. Преко трећине (37.5%) није сигурно у то колико СЕП води рачуна о поверљивости информација којима располаже, што додатно потврђује да међу организацијама постоји одређена доза сумње у независност СЕП-а у односу на друга тела НАПОР-а.

Готово све организације (92.5%) сматрају да СЕП може да да савет организацијама чланицама како треба да поступи када имају неко етичко питање, дилему и/или проблем. Ови подаци указују на то да организације препознају потенцијале СЕП-а.

Да су чланови СЕП-а увек доступни за сва питања и дилеме свима (младима, омладинским лидерима/кама, омладинским радницима/цама, стручњацима/кињама) сматра 60% организација, а 80% истиче да зна како може да контактира СЕП (док једна петина није сигурна, односно не зна како да дође до СЕП-а).

Већина испитаника (готово половина) одговара да није сигурно у којој мери је рад СЕП-а транспарентан. Ипак, 40% доживљава рад овог тела транспарентним.

Мислим да је процедура давања мишљења СЕП-а сувише компликована - док они одреагују "прошао је воз"

Око процедуре давања мишљења или препоруке СЕП-а организације нису сагласне у погледу тога да ли је она сувише компликована и да ли сувише дуго траје. Највећи удео (42.5%) је означио „нисам сигуран/на“, док се 30% испитаника слаже са овом тврдњом.

Преко трећине организација (37.5%) укључује СЕП у своје интерне политике, процедуре и/или документа која регулишу заштиту и сигурност деце и младих и поштовање Етичког кодекса.

СЕП је укључен у документа моје организације

Коментар: Организације чланице препознају улогу СЕП-а и знају да је он задужен за праћење примене Етичког кодекса у омладинском раду. Међутим, на основу добијених резултата, може се закључити да организације не поседују довољан ниво знања о начину функционисања СЕП-а, његовим механизмима деловања ка организацијама и појединцима. Додатно, иако значајан удео организација препознаје поверљивост података као један од принципа којим се СЕП води у свом извештавању, преко половине испитаних организација има дилеме о томе у којој мери СЕП открива информације о случајевима које разматра. Забележена је и несигурност у транспарентност рада СЕП-а и његове процедуре доношења мишљења, односно препоруке. Организације знају како да дођу до СЕП-а и већина сматра да је СЕП доступан за сва питања и дилеме, као и да чланови СЕП-а могу адекватно да одговоре на њих. Свега трећина организација има укључен СЕП у своје документе којима регулише заштиту и сигурност деце и младих и поштовање Етичког кодекса. Друга трећина није укључила СЕП, док је трећа на ово питање одговорила са „нисам сигуран/на“ што указује на недовољно познавање улоге СЕП-а као подршке у раду организација и на недовољно препознавање значаја теме етике у раду са младима.

2. Перцепција СЕП-а као подршке у раду

Друго истраживачко питање било је усмерено на испитивање тога да ли организације чланице виде СЕП као тело које им у пракси може заиста пружити подршку у раду.

45% испитаника сматра да СЕП може добро да функционише у пракси, док преко половине изражава своју несигурност по овом питању (17.5% се не слаже, док 37.5% није сигурно). Ово може указивати на перцепцију комплексности процедура које прате рад СЕП-а и видљивост тешкоћа у функционисању овог тела у прошлости.

СЕП је добра идеја на папиру, али не може да функционише у пракси

82.5% испитаника сматра да СЕП треба да постоји, што указује на то да организације јасно препознају значај постојања оваквог тела за подршку у области етике у омладинском раду.

СЕП треба да постоји.

Подршку у личном раду од СЕП-а тражило би готово половина испитаника (47.5%), док се преко четвртине (27.5%) не би одлучило на тај корак. Процент испитаника који би се обратили СЕП-у незнатно расте када је у питању кршење Етичког кодекса од стране других, те би 50% испитаника контактирало СЕП у овом случају. Укључивање СЕП-а у ситуацијама када процене да њихова матична организација неће решити проблем кршења Етичког кодекса практиковала би трећина испитаника (32.5%).

СЕП-у бих се обратио/ла кад год имам неку дилему да ли сам ја успешно одреаговао/ла

СЕП-у бих се обратио/ла када сазнам да је неко други прекршио Етички кодекс

СЕП-у бих се обратио/ла само онда када неко други прекрши Етички кодекс, а сигуран/на сам да моја организација неће сама решити тај проблем.

Поверење у СЕП има половина испитаника, док преко трећине (35%) означава своју несигурност на овом пољу, а 15%

изражава своје неповерење у СЕП, што може бити један од разлога недовољног обраћања организација чланица СЕП-у.

Имам поверење у СЕП

Две трећине (67.5%) верује да СЕП чува идентитет онога ко пријављује кршење Етичког кодекса. Близу четвртине није сигурно. Ови подаци потврђују да организације препознају поверљивост података као битан део рада СЕП-а. Међутим, постоји значајан број организација који то доводи у питање, што такође може бити један од разлога ниске фреквенности

контактирања СЕП-а од стране појединаца и организација.

Идентитет онога ко пријављује кршење Етичког кодекса неће бити познат

70% испитаника сматра да СЕП може да пружи добар савет о томе како поступити у конкретној ситуацији. Добијени подаци указују на то да организације перципирају чланове/ице СЕП-а као компетентне за позицију на којој се налазе.

Мислим да СЕП може да ми да добар савет о томе како треба да поступим у конкретној ситуацији

Да постојање СЕП-а доприноси видљивости значаја етике сматра 77.5% испитаних организација, што указује да јасно доводе постојање СЕП-а у вези са његовом улогом у промовисању етике у омладинском раду.

Мислим да постојање СЕП-а помаже да сви који учествују у омладинском раду знају да је етика важна тема

Осећај да могу да контактирају СЕП уколико желе савет од њих позитивно оцењује 60% испитаника, док остали изражавају сумњу или неслагање по овом питању. Разлози томе могу бити перцепција нетранспарентности рада СЕП-а, доживљаја да реагују само у случајевима кршења Етичког кодекса и недостатка поверења ка раду овог тела. Додатно, могуће је да организације нису у довољној мери упознате са саветодавном улогом СЕП-а, те стога постоји простор за рад на његовој промоцији.

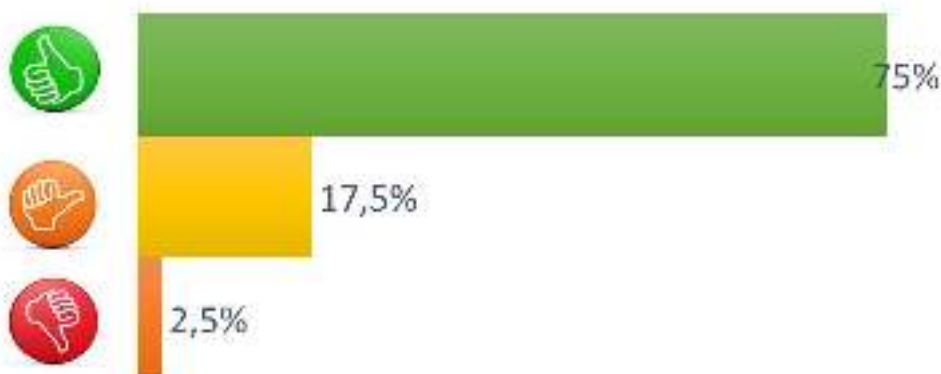
Тренутно имам осећај да могу да контактирам чланове/ице СЕП-а ако желим савет од њих

Коментар: Организације препознају значај постојања СЕП-а и виде његов допринос подизању видљивости значаја етике у раду. Међутим, значајан удео организација изражава несигурност у поверење према СЕП-у и његовом функционисању. Практичну подршку СЕП-а користило би око половине испитаника, а већина сматра да СЕП може да пружи конкретан савет за конкретну ситуацију. И поред веће процентуалне заступљености „позитивних“ одговора од „негативних“, удео оних организација које немају поверење у СЕП и сумњају у његову доступност и реаговање никако није занемарљив, с обзиром да се креће од 30% до 50% у зависности од конкретног питања. Податак да већи број организација сматра да СЕП може да да добар савет (70%) у односу на удео организација које би биле спремне тај савет да траже (60%) указује на то да постоји један проценат организација који верује у компетентост СЕП-а, али им се не би обратио. Потенцијални разлози овоме могу лежати и у перцепцији доступности самих чланова/ица СЕП-а за саветодавне консултације.

3. Унапређење рада СЕП-а

Последње истраживачко питање било је усмерено на испитивање организација о пожељним моделима унапређења рада СЕП-а. Након анализе одговора на ставкама датих анкетом, представљени су одговори организација добијени кроз категоризацију одговора добијених на отвореним питањима о позитивним аспектима досадашњег рада СЕП-а и додатним предлозима за његово унапређење.

Већу доступност чланова СЕП-а прижељкује три четвртине испитаних организација. Ово би се могло повезати са жељом за унапређењем канала комуникације ка СЕП-у, који је тренутно могућ преко портала за пријаву кршења Етичког кодекса и путем заједничке е-мејл адресе за све чланове СЕП-а. Додатно, већа доступност чланова/ица може бити везана и за жељу за чешћим контактима са члановима/ицама СЕП-а.

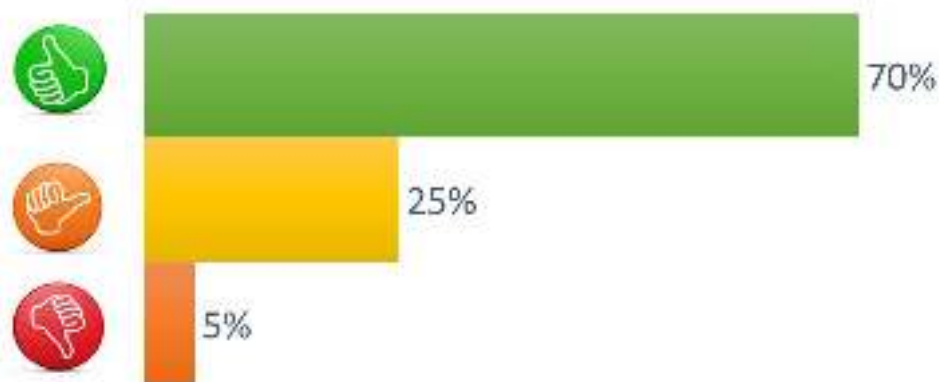

Да СЕП треба у свој рад да укључи и промоцију примера добре праксе у области поштовања етичких принципа у омладинском раду сматра 92.5% организација. У опису посла СЕП-а, према његовом Правилнику о раду, налази се и промоција примера добре праксе у области

поштовања етичких принципа у омладинском раду, међутим, организације перципирају да постоји значајан простор за имплементацију овог дела мандата СЕП-а у пракси.

Рад СЕП-а кроз консултације на терену са омладинским лидерима/кама и омладинским радницима/цама као идеју за унапређење подржава 70% испитаника.

Значај искуства у овој области препознаје и истиче као нужан услов за чланство у СЕП 82.5% организација. Организације изражавају жељу за тиме да чланове СЕП-а чине особе са вишегодишњим искуством из области етике и омладинског рада, како би адекватно одговориле на питања, дилеме или проблеме са којима се омладински радници сусрећу у пракси.

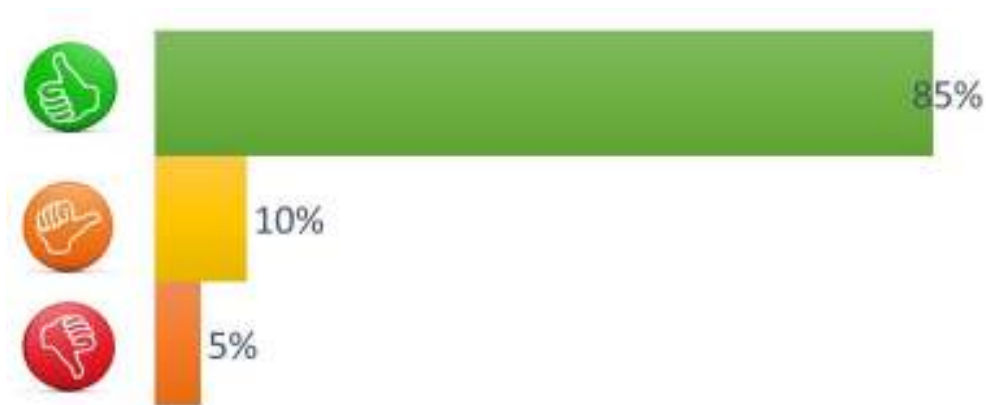
Мишљења су подељена код ставке да свако ко жели да се бави етичким питањима можеда буде члан/ица СЕП-а, где се трећина слаже, трећина не слаже, а трећина је уздржана. Ови подаци указују да организације нису сагласне у погледу тога које квалификације би требало узети у обзир при одабиру чланова/ица СЕП-а, те да ли мотивација за радом на етичким питањима треба да буде преовлађујући фактор за ангажовање у овом телу.

Концепт чајанки, кроз годишње регионалне састанке са организацијама чланицама, ради дискутовања о свим дилемама, питањима и/или проблемима у раду подржава 72.5% организација.

Укључивање информација о проблематици којом се бавио у обради случајева, поштујући поверљивост података и осигуравајући да се она не криши самим приказом у извештајима прижељкује 85% организација. Ови подаци указују на жељу организација за упознавањем проблематике у области етике са којима се други сусрећу, као и на жељу за већом транспарентношћу у раду СЕП-а, уз поштовање поверљивости података.

Коментар: Добијени подаци показују да су организације подржавајуће у погледу понуђених конкретних предлога за унапређење рада СЕП-а. Највећи степен подршке добили су предлози о промоцији добре праксе, детаљнијем извештавању и укључивању људи са вишегодишњим искуством у рад СЕП-а. Податак да испитаници нису у потпуности сигурни да ли било ко жели да се бави етиком треба да буде део СЕП-а могу говорити о томе да организације препознају саму мотивацију као фактор за укључивање и активан допринос СЕП-у, али и да нису сигурне да ли су квалификације релевантан фактор за одабир чланова/ица СЕП-а, иако на тим позицијама свакако прижељкују особе са искуством.

У досадашњем раду СЕП-а организације као позитивно истичу:

- Његово постојање и простор за подршку који самим тиме постоји;
- Организацију чајанки;
- Доступност за чланице и транспарентност у раду;
- Посвећеност људи укључених у рад СЕП-а;
- Укљученост кредибилних особа различитог искуства и образовања у рад СЕП-а.

Простор за унапређење (поред поменутих) организације виде у:

- Модификацији процедура како би се олакшао проток информација и процес доношења мишљења или препоруке;
- Продужавању мандата СЕП-а (да буде дужи од годину дана);
- Укључивању чајанки, теренских посета, промоције добре праксе и анализу проблематике у редовне активности СЕП-а;
- Редовном ревидирању и објављивању честих етичких питања, дилема и/или проблема кроз приказе практичних примера путем различитих канала комуникације;

Јачању консултативне функције СЕП-а према организацијама чланицама;
Самоиницијативном реаговању СЕП-а у случајевима кршења Етичког кодекса до чијих сазнања дођу било којим каналима – кроз формулисање и објављивање мишљења или саопштења како ка чланицама тако и изван НАПОР-а;
„Сталном мандату“ кредибилних особа са вишегодишњим искуством у које би чланице имале поверење;
Чешћој интеракцији са чланицама (кроз посете на терену, трибине, чајанке, дебате и друго);
Организацији обука из области етике у омладинском раду;
Давању конкретних одговора за конкретне ситуације;
Укључивању у активности промоције омладинског рада као његовог саставног дела;
Доступности контакт информација појединачних чланова/ица СЕП-а како би се јачало поверење ка телу и како би се повећала доступност за консултативна питања;
Јачању сопствене видљивостикроз промоцију усмерену на област и домет рада.

ЗАКЉУЧАК И ПРЕПОРУКЕ

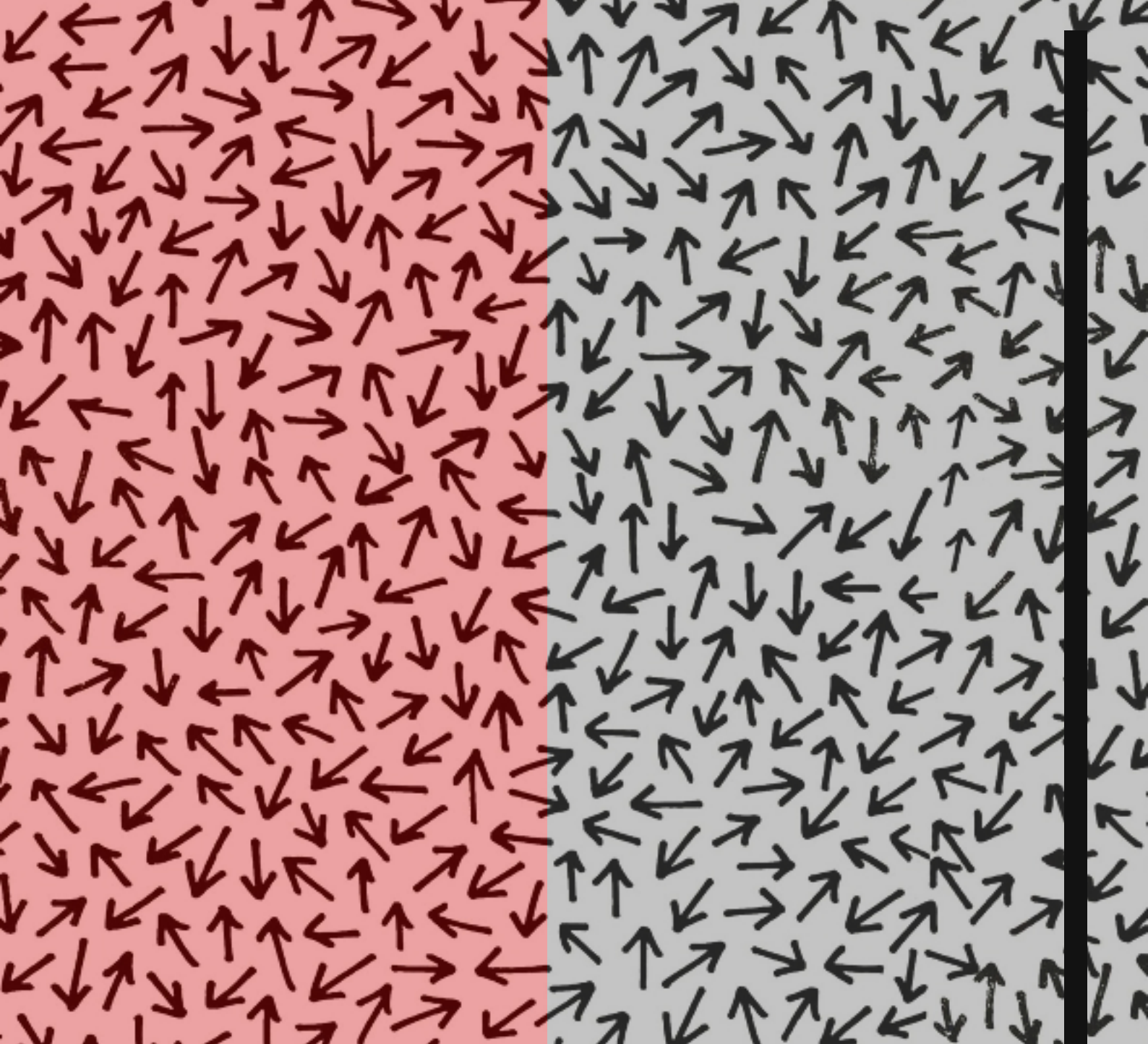
Резултати истраживања о перцепцији Савета за етичка питања од стране организација чланица НАПОР указују на то да су чланице углавном упознате са улогом СЕП-а, али да постоји значајан простор за унапређење разумевања његове саветодавне улоге. Постоји удео организација који СЕП види као контролно тело, који сумња у његову транспарентност и независност у односу на друге органе НАПОР-а. Стога је могуће радити на промоцији СЕП-а кроз информисање и едукацију о областима рада СЕП-а; његовој улози у подршци организацијама и омладинским радницима; и процедурама и начину на који СЕП даје своје мишљење или препоруку. Већина организација верује да СЕП има капацитете да адекватно одговори на питања, дилеме или проблеме са којима се омладински радници сусрећу у пракси, али нису спремни да контактирају СЕП за подршку. Потребно је размислити о модификацији канала комуникације који је доступан организацијама чланицама СЕП-а, те отварању могућности контактирања СЕП-а мимо подношења пријаве о Кршењу етичког кодекса. Организације препознају СЕП као тело које доприноси видљивости значаја етике у омладинском раду, те би требало појачати активности промоције добре праксе и генерално видљивости активности СЕП-а, како би се овај потенцијал користио у већој мери. Додатно, укључивање детаљнијих описа проблематике конкретних случајева које СЕП обрађује омогућава организацијама да се боље упознају са актуелним проблемима, дилемама и питањима, и додатно промовише транспарентност рада СЕП-а уз јасно поштовање поверљивости података којима располаже. Како би се у пракси омогућила практична примена саветодавне улоге СЕП-а према организацијама чланицама, мимо случајева пријаве кршења Етичког кодекса, могуће је ревидирати процедуре по којима СЕП делује, како би се омогућила већа независност појединачних чланова/ица СЕП-а и повећала доступност чланова/ица за консултације са организацијама чланицама. Чланице препознају кредибилитет чланова/ица СЕП-а и исказују жељу да се у овом телу нађу особе са вишегодишњим искуством у овој области. Већи број предлога у слободној форми био је усмерен на продужење мандата чланова/ица СЕП-а, те је потребно разматрати моделе мотивације оних особа које поседују одговарајуће компетенције за дуже ангажовање у СЕП-у, с обзиром на тешкоће у пракси у досадашњем раду СЕП-а. На основу резултата, јасно се јавља потреба за већом интеракцијом између чланова/ица СЕП-а и организација и њених омладинских радника. За ове потребе могуће је разматрати различите модалитете, као што је организација годишњих сусрета (по моделу чајанки, дебата, индивидуалних консултација са организацијама), организација обука за организације чланице, и повећање доступности самих чланова/ица СЕП-а за консултације мимо директних сусрета са омладинским радницима или организацијама.

Ставови изражени у овој публикацији искључиво су одговорност аутора и наручиоца истраживања и не представљају нужно званичан став Министарства омладине и спорта Републике Србије.

Пројекат: НАПОРним стазама ка препознавању омладинског рада спроводи Национална асоцијација практичара/ки омладинског рада - НАПОР, а финансира Министарство омладине и спорта Републике Србије

Република Србија
МИНИСТАРСТВО
ОМЛАДИНЕ
И СПОРТА

